

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Covalenco Elena,

Judecători – Guzun Ion și Diaconu Iurie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Veste Nicolae Xxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 07.02.2018 – 07.03.2018;
2. *instanța de apel*: 06.04.2018 – 28.06.2018;
3. *instanța de recurs*: 20.08.2018 – 31.10.2018.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi, sediul Central din 07 martie 2018, Veste Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. e¹⁾ Cod penal, fiindu-i numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani cu executare în penitenciar de tip închis.

Măsura preventivă aplicată lui Veste Nicolae, sub formă de arest preventiv, a fost menținută până la data rămânerii definitive a sentinței.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de IMSP SR Anenii Noi, s-a dispus încasarea de la Veste Nicolae în beneficiul IMSP SR Anenii Noi prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 27 588 lei.

S-a dispus încasarea de la Veste Nicolae în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 2000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Veste Nicolae fiind în relații de concubinaj cu Nina Catruc, conlocuind cu aceasta în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, fiind membri de familie, la 18.12.2017 aproximativ la ora 21:15 min., fiind în stare de ebrietate alcoolică, la

domiciliu, sub un pretext inventat a inițiat un conflict cu concubina Nina Catruc și având intenția de a o lipsi de viață, i-a aplicat o lovitură cu cuțitul de bucătărie în piept în regiunea inimii, care este un organ de importanță vitală, cauzându-i conform raportului de expetiză medico-legală nr. 208/D din 29.12.2017, vătămări corporale grave și fiind sigur că victima a decedat a fugit de la fața locului, însă datorită intervenției serviciilor de acordare a asistenței medicale de urgență, acțiunile acestuia nu și-au produs efectul din motive independente de voința lui.

Instanța a reținut că, probele administrate au confirmat faptul că inculpatul Veste Nicolae a comis fapta prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, după următoarele semne calificative: *tentativă de omor, savârșit asupra unui membru de familie, care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-a produs efectul.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Gromovenco Vladimir, în interesele inculpatului Veste Nicolae, care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 07 martie 2018, pledând pentru aplicarea unei pedepse mai blânde, cu respingerea acțiunilor civile înaintate ca fiind neîntemeiate.

3.1. În motivarea apelului avocatul a indicat, că instanța de fond nu a relevat circumstanțele de fapt și de drept și anume:

- recunoașterea vinovăției de către inculpat;
- acțiunea civilă prezintă mai multe deficiente la compartimentul cerințelor prevăzute de art. 166, 167 Cod de procedură civilă și la compartimentul temeiniciei ei și primirii ei spre judecare în cadrul procesului penal conform normelor procesual-civile prevăzute de art. 169 și 170 Cod de procedură civilă, și consideră că acțiunea civilă urmează a fi lăsată fără examinare sau a fi restituită fără examinare;

- în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, cheltuielile suportate la urmărirea penală în mărime de 2000 lei, vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat prin prisma prevederilor art. 143 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, a fost admis, apelul declarat de către avocatul Gromovenco Vladimir în interesele inculpatului Veste Nicolae, sentința casată parțial, în partea privind cheltuielile de judecată și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care s-a respins cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 2000 lei în beneficiul statului de la Veste Nicolae.

În rest prevederile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, analizând materialele cauzei, în raport cu normele relevante la caz, a constatat că, instanța de fond a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative ale Codului de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că, instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Instanța de apel a constatat că, instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Veste Nicolae a ținut cont de prevederile art. 16, 61, 75, 81, 82 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, anterior a fost judecat, având antecedente penale, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, la domiciliu se caracterizează pozitiv.

Astfel, instanța de apel s-a arătat convinsă că, scopul legii penale privind reeducarea și corectarea inculpatului Veste Nicolae, v-a fi asigurată doar cu aplicarea unei pedepse privative de libertate pe un termen de 9 ani, la acest capitol lipsind careva împrejurări ce ar indica asupra faptului că micșorarea termenului pedepsei închisorii or dispunerea suspendării pedepsei în privința inculpatului ar fi oportună și proporțională faptelor comise de către acesta, dar și vor duce la atingerea deplină a scopului legii penale. Or, doar această categorie și mărime a pedepsei, va asigura atingerea deplină a scopului legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului, având în vedere faptul că inculpatul anterior a fost atras la răspundere penală, nu a pornit pe calea corijării.

Privind argumentele invocate în apelul avocatului în partea laturii civile, instanța de apel a reținut că, în cadrul procesului penal, IMSP SR Anenii Noi a înaintat o acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 27588,54 lei de la inculpatul Veste Nicolae.

Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 07 martie 2018, a fost admisă acțiunea civilă înaintată de IMSP SR Anenii Noi și s-a încasat de la Veste Nicolae în beneficiul IMSP SR Anenii Noi prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 27 588,54 lei.

Analizând circumstanțele cauzei, cercetând probele prezentate de partea civilă, instanța de apel a conchis necesitatea de a respinge apelul avocatului în partea încasării de la Veste Nicolae a prejudiciului material, menționând în acest sens, faptul că, instanța de fond corect a reținut că, vinovăția inculpatului în comiterea faptelor indicate în rechizitoriu și anume, tratamentul și îngrijirea părții vătămate, Catruc Nina, în urma leziunilor corporale cauzate de inculpat în sumă totală de 27588, 54 lei.

În continuare, instanța de apel a menționat că, instanța de fond în mod eronat a încasat

de la inculpatul Veste Nicolae în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 2000 lei pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 208/D din 29.12.2017 în sumă de 320 lei și a raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/4-R-8 din 17.01.2018 în sumă 1680 lei , or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului. Deasemenea, luând în considerație și faptul că infracțiunea a fost comisă de inculpat la 18.12.2017.

Instanța de apel a reținut dispoziția art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căreia, expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală, sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei (...), de către organul de urmărire penală, procuror (...), la caz fiind cele judiciare și raportul de expertiză judiciară nr. 208/D din 29.12.2017 în sumă de 320 lei și a raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/4-R-8 din 17.01.2018 în sumă 1680 lei, în vederea depistării infractorului și încadrării juridice corecte a acțiunilor criminale, care în sensul art. 143 alin. (1) pct. 2) și pct. 6) Cod de procedură penală, sânt obligatorii. Dispozițiile alin. (3) art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr. 68 din 14.04.2016, expres stabilind, că „în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevaăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală”, la caz ordonatorul expertizei fiind organul de urmărire penală și nu partea apărării.

Prin urmare, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, de asemenea sunt cheltuieli de efectuare a urmăririi penale, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, or normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care, indicând temeiul prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea încasării cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței în această parte.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală, în vigoare din data de 09.02.2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală și deci norma legală care instituia obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea

expertizelor în cauzele penale a fost exclusă;

- acest fapt, adică faptul că statul deja nu mai are obligația imperativă de a suporta acele plăți la efectuarea expertizelor în cauzele penale, luat în coraport cu dispoziția art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală și constituie temeiul ce impune suportarea cheltuielilor de judecată pretinse de la inculpat, or, după cum s-a expus, aceste cheltuieli au fost suportate de către stat doar din cauza că a fost comisă infracțiunea în cauză, în caz contrar aceste cheltuieli nu ar fi fost generate.

- instanța de apel a omis din vedere prevederile art. 4 alin. (1) ale Codului de procedură penală, conform cărora „în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească”.

Prin urmare, legea procesual penală nu are caracter retroactiv și deci este irezonabil a fi invocate prevederile art. 8 și 10 ale Codului penal în partea ce ține aplicabilitatea normelor procesuale penale.

Cu atât mai mult că, suportarea cheltuielilor de judecată nu are nici un impact asupra agravării situației și stării în plan penal al inculpatului.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în coraport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

În speță se constată că, recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Recurentul în recursul ordinar declarat, indică temeiul de casare a hotărârii instanței de apel, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Lecturând textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal constată, că decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată, în legătură cu ce nu se constată prezența erorilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat

prevederile art. 414 alin. 1), 5), 417 alin. 8) Cod de procedură penală, hotărârea cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Instanța de recurs, respinge argumentele recurentului, precum că cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Vestе Nicolae urmează să fie încasate din contul acestuia or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Totodată, Colegiul penal consideră necesar de a notifica prevederile art. 227 Cod de procedură penală, potrivit cărora: alin. (1) cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Alin. (2) cheltuielile judiciare cuprind sumele: pct. 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; pct. 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; pct. 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; pct. 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; pct. 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Alin. (3) cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Astfel, norma citată supra prevede clar și evident care anume cheltuieli urmează a fi puse pe seama inculpatului, însă la această categorie nu se includ cheltuielile suportate la efectuarea rapoartelor de expertiză judiciare nr. 208/D din 29.12.2017 și nr. 34/12/4-R-8 din 17.01.2018, or, potrivit art.143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale.

Prin urmare, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și strict necesare, în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentar suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecării cauzei.

Drept urmare, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, or, potrivit art. 227 alin.(1), (3) și art. 229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a

procesului penal, în vederea demonstrării vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunilor imputate, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Abrogarea art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, pe care recurentul o apreciază ca fiind un argument major în susținerea solicitării sale, nu are relevanță la caz deoarece efectuarea măsurilor procesual-penale, costul cărora se solicită de a fi încasat de la inculpatul Vest Nicolae, a fost petrecută până la abrogarea alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-41108 din 09.02.2018), astfel argumentul recurentului cu privire la faptul că „prevederile alin. (1) art. 3 Cod de procedură penală, potrivit cărora în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei,, este formal și inaplicabil speței deferite.

Atâta timp cât statul are obligația, în sensul art. 6 CEDO, de a dovedi vinovăția persoanei trasă la răspundere penală în conformitate cu prevederile art. 24, 56 Cod de procedură penală, prin intermediul agenților săi, care la rândul lor, conform art. 96, 97 Cod de procedură penală, au sarcina probațiunii, legea penală îi garantează acuzatului dreptul la prezumția nevinovăției prin prisma art. 8 Cod de procedură penală, liberându-l de obligația de a-și demonstra nevinovăția, raționament care își găsește aplicabilitate și în raport cu orice chestiune conexă, necesară pentru demonstrarea vinovăției inculpatului, cum este efectuarea la caz a expertizei și raporturilor de constatare.

Astfel, dispunerea de către organul de urmărire penală a efectuării raporturilor de expertiză judiciară, a fost o acțiune indispensabilă procesului penal, or, la acea etapă Vest Nicolae beneficia de prezumția nevinovăției, care îl libera de obligația de a-și demonstra nevinovăția, așadar ultimul neavând careva îndatoriri pecuniare față de dispozițiile și acțiunile organului de urmărire penală, care în virtutea legii are obligația de a acumula probe pentru stabilirea adevărului pe caz, iar punerea în sarcina persoanei recunoscute vinovate de comiterea unei infracțiuni, a achitării cheltuielilor judiciare pentru acțiunile organului de urmărire penală, nu poate fi reținută atât timp cât legea procesual-penală reglementează clar și explicit acest aspect.

În aceste condiții instanța de recurs consideră, că n-a fost constatată prezența în speța examinată a unor erori de drept, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide, că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, de aceea recursul ordinar declarat de procuror se declară inadmisibil, ca

fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Veste Nicolae Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **07 noiembrie 2018**.

Președinte:

Covalenco Elena

Judecători:

Guzun Ion

Diaconu Iurie